افزایش چالش برای خرید خودرو

تحلیل‌های متعددی درباره عدم حضور خودروسازان و گروه بهمن در سامانه یکپارچه مطرح است ولی فضای کلی این است که این گروه می‌خواهد عطش خرید مردم را حفظ کند ودر نهایت رسیدن به خودرو را سهل‌الوصول نکند

عکس: ایرنا

گزارش «ایران اقتصادی» از تداوم تدابیر دولت برای ساماندهی بازار خودرو

خودروسازان عامدانه در سامانه یکپارچه حضور نیافتند

خودرو

سومین مرحله از فروش خودرو در سامانه یکپارچه آغاز شد و تا ۲۷ مهرماه هم ادامه خواهد داشت. اما در این مرحله و برای دومین بار ایران خودرو و گروه بهمن، محصولات خود را عرضه نکردند. سایپا نیز از این قافله عقب نماند و محصولات خود را در سامانه یکپارچه نیاورد. این در حالی است که ۲۴ مهرماه مدیرعامل سایپا وعده داده بود که محصولات اطلس و سهند در سامانه یکپارچه خودرو عرضه خواهد شد.

در حال حاضر در سومین مرحله از فروش خودرو در سامانه یکپارچه؛ همان سامانه‌ای که توانست از التهابات بازار خودرو بکاهد، ۹ خودرو از سوی مونتاژکاران (مجموعه‌های کرمان موتور، مدیران خودرو، صنایع خودروسازی ایلیا و سانیار موتور) عرضه شده است.

این خودروها در شرایطی عرضه شده که مونتاژکاران خارج از سامانه یکپارچه، نسبت به فروش خودروهای خود به صورت قسطی و با کمترین سود اقدام می‌کردند و حتی قیمت برخی از این خودروها در بازار، ارزان‌تر از کارخانه، شده است. بدین دلیل قابل پیش‌بینی است که استقبالی از خرید خودروهای عرضه شده در سامانه یکپارچه صورت نگیرد. تحلیل‌های متعددی درباره عدم حضور خودروسازان و گروه بهمن در سامانه یکپارچه مطرح است ولی فضای کلی این است که این گروه می‌خواهد عطش خرید مردم را حفظ کند ودر نهایت رسیدن به خودرو را سهل الوصول نکند. چراکه خرید خودرو با شرایط راحت، می‌تواند منجر به ریزش دوباره قیمت‌ها شود. در این میان چند سؤال مطرح است.

پرسش‌های در انتظار پاسخ

- اگر قرار بود فروش خودرو از طریق بورس کالا باشد، آیا باز هم گروه بهمن و ایران خودرو از عرضه خودرو به مردم امتناع می‌کردند؟

در مرحله دوم فروش خودرو در سامانه یکپارچه دیدیم که ایران خودرو و گروه بهمن مشارکت نداشتند اما وقتی پای بورس کالا به میان آمد، ایران خودرو برای فروش محصولات خود اعلام آمادگی کرد. گروه بهمن هم پا را فراتر گذاشت و اعلام کرد که می‌خواهد ۶۰۰ دستگاه دیگنیتی پرستیژرا در بورس کالا به فروش برساند؛در نهایت هم دیدیم که شورای رقابت روبه‌روی گروه بهمن ایستاد و اجازه نداد این مونتاژکار بازار خودرو را بهم بریزد.

- قرار بود تولید روزانه خودروسازان افزایش پیدا کند و هدف‌گذاری برای سال‌جاری تولید یک میلیون و ۸۰۰ هزار دستگاه خودرو بود، بر این اساس چگونه ایران خودرو با یک مرحله فروش در سامانه یکپارچه (مرحله اول)، دیگر امکان ثبت نام جدید ندارد؟

ایران خودرو بر اساس مستندات کدال، بخش قابل توجهی از محصولات تولید شده خود را عرضه نکرده است و همین امر باعث بدعهدی این مجموعه به مردم شده است. شاید این امر یک بهانه باشد تا عدم حضور در سامانه یکپارچه توجیه شود.

- خیلی از افرادی که برای شاهین اتوماتیک ثبت نام کرده بودند، در زمان واریز وجه به دلیل قیمت بالای آن انصراف دادند و از سوی مدیرعامل سایپا وعده داد که محصولات جدید را در سامانه عرضه خواهد کرد، اما اکنون چه اتفاقی افتاد که این خودروساز، محصولات خود را در سامانه یکپارچه عرضه نمی‌کند؟

دستاویز برای افزایش قیمت و گرفتن تسهیلات

مدیرعامل سایپا گفته است که بیش از ۴۳۰ هزار نفر برای خودروی شاهین در طرح دوم سامانه یکپارچه ثبت نام کرده است؛اما مطرح نکرد که بعد از اعلام قیمت شاهین اتوماتیک چه تعداد منصرف شدند یا پول واریز نکردند.

به نظر می‌رسد با اتفاقات افتاده و احتکاری که ثابت شد، ایران خودرو، سایپا و گروه بهمن به دنبال افزایش قیمت محصولات خود در بازار هستند و همچنین می‌خواهند فشارها را به شورای رقابت بیشتر کنند. برخی دیگر هم رفتار خودروسازان و مونتاژکاران را هیاهو برای گرفتن تسهیلات (دریافت ارز) و امکانات بیشتر می‌دانند و اعتقاد دارند که سیاستگذاران نباید در برابر آنها کوتاه بیایند.

استراتژی فرار به جلو

طی یک‌ماه اخیربه شکل‌های مختلف، ماهیت سامانه یکپارچه خودرو زیر سؤال رفت و خودروسازان به نحوی فضاسازی کردند که این سامانه کارایی ندارد و البته پیشنهاد دادند که به صورت مستقیم یا از طریق بورس کالا، فروش خودرو را ادامه دهند. ولی به اذعان شورای رقابت و فعالان بازار خودرو، هنوز شرایط برای فروش خودرو از سوی خودروسازان مهیا نیست، چرا که هنوز عرضه و تقاضا برابر نیست و همچنان بازار تشنه خودرو است. سعید مؤتمنی، رئیس اتحادیه نمایشگاه داران خودرو می‌گوید: مهم‌ترین دلیلی که باعث شده بازار خودرو بهم بریزد و قیمت‌ها در مسیر افزایش باشد، عرضه قطره چکانی خودرو است. منوچهر منطقی، معاون حمل و نقل وزارت صمت نیز در این خصوص می‌گوید: در عرضه‌های قبلی فرایند نوبت‌دهی توسط سامانه انجام می‌شد و بقیه کارها توسط خودروساز صورت می‌گرفت، اما از این پس تمام این کارها در سامانه یکپارچه توسط خودروساز انجام می‌شود و سامانه یکپارچه صرفاً نظارت بر شیوه عرضه را برعهده خواهد داشت. همین تفاوت‌ها باعث می‌شود بازگشایی سامانه یکپارچه خودرو نسبت به مراحل قبلی تفاوت‌های جزئی داشته باشد.

ضوابط قابل توجه

به هر ترتیب سامانه یکپارچه فروش خودرو برای سه گروه از متقاضیان بازگشایی شده است. طبق اطلاعیه‌ای که عصر دوشنبه ۲۴ مهر در سامانه یکپارچه قرار گرفت، جمعیت هدف نخست این مرحله آن دسته از متقاضیانی هستند که در ادوار گذشته محصولی از مونتاژکاران حاضر در طرح انتخاب کردند و حالا دنبال تغییر گزینه انتخابی هستند. تبصره مهم، اما این است که اگر متقاضی از سوی همین شرکت‌ها دعوتنامه دریافت کرده، دیگر امکان تغییر محصول ندارد. سامانه یکپارچه فروش خودرو در قدم بعدی در دسترس متقاضیانی قرار گرفته، که درجریان دور دوم یعنی اردیبهشت امسال مرحله ثبت‌نام در سامانه را پشت‌سر گذاشتند، اما تا الان انتخابی نداشتند و محصولی به آنها تعلق نگرفته است. آخرین گروه هم متقاضیان جدیدی هستند که تا الان مراحل ثبت‌نام را طی نکردند. وزارت صمت برای تشویق متقاضیان جدید بابت ثبت‌نام در سامانه، از شروطی مثل افتتاح حساب وکالتی و واریز پول به حساب وکالتی صرف‌نظر کرده، اما نکته مهم این است که ظرفیت قابل عرضه به این دسته از متقاضیان بعد از تعیین‌تکلیف متقاضیان گروه اول و دوم مشخص می‌شود.

پیشتازی برخی مونتاژکاران

سامانه یکپارچه فروش خودروهای داخلی با عرضه ۹ محصول مختلف از چهار مونتاژکار بازگشایی شده است. از بین این ۹ محصول، دایون Y7 و تیگارد X35 برای نخستین بار عرضه می‌شوند و شورای رقابت اخیراً تکلیف قیمت آنها را مشخص کرده است.قیمت دایون Y7 در کارخانه یک میلیارد و ۶۰۶ میلیون تومان اعلام شده و خرید تیگارد X35 یک میلیارد و ۲۴۰ میلیون تومان خرج برمی‌دارد. مدل‌هایی که هنوز پای آنها به بازار آزاد باز نشده است. اما این وسط دوتا از مدل‌های عرضه‌شده در بستر سامانه یکپارچه در بازار آزاد با قیمت کمتری خریدوفروش می‌شوند.

اولی ام‌وی‌ام X55 پرو مدیران‌خودرو است و دومی جک J4 کرمان‌موتور. قیمت ام‌وی‌ام X55 پرو در بازار آزاد حدود ۲۰ میلیون تومان کمتر از قیمت کارخانه است و جک J4 کرمان‌موتور در بازار آزاد حول‌وحوش ۲۶ میلیون تومان کمتر از نرخ مصوب کارخانه است.

فونیکس FX و چری آریزوشش، دیگر محصولات مدیران‌خودرو در این مرحله به‌حساب می‌آیند که حاشیه سود خرید آنها به‌ترتیب حدود ۷۵ میلیون تومان و ۱۴۱ میلیون تومان تخمین زده می‌شود. جک S3 یکی دیگراز مدل‌های عرضه‌شده توسط کرمان‌موتور است که در سامانه یکپارچه تقریباً ۶۰ میلیون زیر قیمت بازار آزاد فروخته می‌شود. تفاوت قیمت جک S5 در کارخانه و بازار کمی بیش از ۸۳ میلیون تومان است و خریداران J7 از سامانه یکپارچه حدود ۳۶۸ میلیون تومان کمتر از بازار آزاد هزینه می‌کنند. حال باید دید که تا روز پنجشنبه (۲۷ مهرماه)چه تعداد افراد برای خودروهای عرضه شده در سامانه یکپارچه، تقاضای خود را ثبت می‌کنند.

> به نظر می‌رسد با اتفاقات افتاده و احتکاری که ثابت شد، ایران خودرو، سایپا و گروه بهمن به دنبال افزایش قیمت محصولات خود در بازار هستند و همچنین می‌خواهند فشارها را به شورای رقابت بیشتر کنند

خودروهای عرضه شده در مرحله سوم سامانه یکپارچه

نام خودروساز	محصول
مدیران خودرو	Arrizo 6PROExcellent
مدیران خودرو	FX Premium
مدیران خودرو	Cee ProIE
صنایع خودروسازی ایلیا	Y7 دایون
سانیا موتور پارسیان	X35
کرمان موتور	JACS3
کرمان موتور	JACS4
کرمان موتور	JACS5
کرمان موتور	KMC J7

اخبار

شفاف‌سازی قیمت‌گذاری خودروهای وارداتی

در حالی شورای رقابت مدعی است در جریان قیمت علی‌الحساب خودروهای وارداتی نبوده که مصوبه «کارگروه خودرو این شورا» حاکی است اعلام مجوز قیمت علی‌الحساب خودروهای وارداتی با مصوبه این بخش اجرا شده، اما شورای رقابت نمی‌خواهد این موضوع را قبول کند. به گزارش سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، این سازمان اعلام کرد: بر اساس مصوبه ۱۸ مهرماه جاری کارگروه خودرو شورای رقابت، مقرر شده با توجه به اینکه فرایند واردات خودروهای وارداتی در حال انجام است و تعیین قیمت قطعی و انجام فرایند ثبت‌نام مستلزم ارائه تمام اسناد و مدارک ترخیص می‌شود، بر این اساس با عنایت به زمانبر بودن موضوع و به دلیل تنظیم بازار خودرو، قرار شده سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان نسبت به برآورد علی‌الحساب خودرو، در خصوص خودروهایی که وارد شده و مجوزهای لازم را از قبیل استاندارد و محیط‌زیست اخذ کرده‌اند، برای تخصیص به افراد دارای اولویت، در سامانه فروش اقدامات اجرایی لازم را با دریافت بخشی از مبلغ علی‌الحساب اعلامی، معمول کنند. همچنین قرار شد تعیین قیمت قطعی پس از ارائه تمام مستندات و تصویب شورای رقابت، اجرایی و ملاک تسویه‌حساب با مشتری باشد. بر همین اساس سازمان حمایت با توجه به این مصوبه، مجوز اعلام قیمت‌های علی‌الحساب را کسب کرده و هیچ‌گونه تخلفی در این رابطه صورت نگرفته است.

ایران، میزبان نمایشگاه اختصاصی اوراسیا

دومین نمایشگاه اختصاصی اوراسیا اواسط آذرماه جاری با حضور مقامات کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا، برخی کشورهای عضو شانگهای و شورای همکاری خلیج‌فارس در محل دائمی نمایشگاه بین‌المللی تهران برگزار می‌شود.

مهدی ضیغمی، رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران گفت: شرکت‌های ایرانی و خارجی در حوزه‌های مختلف صنعتی، معدنی و کشاورزی در این نمایشگاه غرفه دارند و مقرر شده است در حاشیه نمایشگاه همایش‌های تخصصی نیز در خصوص موضوعات تجاری و زیرساختی از جمله حمل‌ونقل، مسائل پولی، بانکی و گمرکی، موافقتنامه‌های تجاری، همکاری‌های علمی، گردشگری و دانش‌بنیان برگزار شود. رئیس سازمان توسعه تجارت افزود: با انعقادموافقتنامه تجارت ترجیحی با اتحادیه اقتصادی اوراسیا در مرحله نخست و تبدیل این موافقتنامه به تجارت آزاد در آینده نزدیک، حجم مبادلات تجاری با این کشورها افزایش خواهد یافت.

جبران فرصت‌سوزی‌های گذشته در صنعت خودرو

رشد تولید خودرو تداوم دارد

در ۶ ماهه نخست سال گذشته ۵۲۴ هزار و ۲۵۶ دستگاه انواع خودرو در کشور تولید شد که این آمار در ۶ ماه امسال به ۶۴۲ هزار و ۹۳۰ دستگاه انواع خودرو رسید، این موضوع حکایت از افزایش ۲۳ درصدی تولید خودرو دارد.

براساس گزارش منتشرشده از سوی وزارت صمت، در شهریورماه امسال ۸۹ هزار و ۵۴ دستگاه خودرو سواری توسط بخش دولتی و خصوصی در کشور تولید شده که این آمار در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته که تولید ۸۶ هزار و ۴۵۱ دستگاه خودرو سواری بود، حکایت از رشد ۳ درصدی تولید خودرو در این ماه دارد. همچنین در ۶ ماهه نخست امسال ۵۴۵ هزار و ۱۸۰ دستگاه خودرو سواری توسط بخش خصوصی و دولتی تولید شد که این رقم در ۶ ماهه نخست سال گذشته ۴۵۶ هزار و ۶۱۷ دستگاه خودرو بود، مقایسه آمارها نشان می‌دهد که تولید خودرو سواری ۱۹ درصد رشد داشته است.

رشد تکمیل خودروهای ناقص

البته در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ تعداد ۱۰۵ هزار و ۷۲۲ دستگاه خودرو ناقص نیز تکمیل شده بود که به لحاظ خودروهای تکمیل‌شده نیمه اول سال ۱۴۰۱ میزان رشد تولید نیمه اول سال‌جاری نسبت به تولید و تکمیل نیمه اول سال ۱۴۰۱ حدود ۲.۱ درصد خواهد بود.

پیشتازی خودروهای سنگین

بخش دیگر این گزارش به تولید کامیونت، کامیون و کشنده اختصاص دارد که این خودروها در ۶ ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۴۴ درصد رشد تولید داشتند. تولید وانت نیز در نیم‌سال نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۴۶ درصد افزایش داشت؛ به طوری که در ۶ ماهه امسال تولید وانت به ۷۶ هزار و ۳۲ دستگاه رسیده است، در حالی که این آمار در مدت مشابه سال گذشته ۵۲ هزار و ۸۲ دستگاه وانت بود. در شهریورماه سال گذشته ۱۱ هزار و ۴۲۴ دستگاه وانت و در شهریورماه امسال ۱۴ هزار و ۱۵ دستگاه وانت تولید شد که این آمار رشد ۲۳ درصد تولید وانت در شهریور امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته را نشان می‌دهد. تولید مینی‌بوس و میدل‌باس هم در ۶ ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۳ درصد رشد داشت.

روند قابل تأمل

در مقابل تولید اتوبوس در شهریورماه امسال نسبت به شهریور سال گذشته ۳۵ درصد و در ۶ ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۵ درصد کاهش یافته است. ۴۲۰ دستگاه اتوبوس در نیمه امسال تولید شد که این میزان در مدت مشابه سال گذشته ۵۶۰ دستگاه بود. این مسائل در حالی مطرح است که در نیمه نخست سال ۱۳۹۸ در مجموع ۳۷۹ هزار و ۷۹۶ دستگاه انواع خودرو تولید شده بود که در ۶ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ به ۴۶۸ هزار و ۹۵۳ دستگاه رسید. همچنین میزان تولید انواع خودرو در نیم‌سال نخست سال ۱۴۰۰ نیز ۴۸۶ هزار و ۴۴۴ دستگاه بود.

تولید انواع خودرو- بخش دولتی و خصوصی (دستگاه)

نوع محصول	ماه شهریور ۱۴۰۱	ماه شهریور ۱۴۰۲	ماه شهریور درصد رشد	تجمعی تا پایان ماه شهریور ۱۴۰۱	تجمعی تا پایان ماه شهریور ۱۴۰۲	تجمعی درصد رشد
سواری	۸۶،۴۵۱	۸۹،۰۵۴	۳٪	۴۵۶،۶۱۷	۵۴۵،۱۸۰	۱۹٪
وانت	۱۱،۴۲۴	۱۴،۰۱۵	۲۳٪	۵۲،۰۸۲	۷۶،۰۳۲	۴۶٪
ون	۵۸۴	۵۸۴	۰٪	۱،۳۶۰	۱،۹۵۵	۴۱٪
مینی بوس و میدل باس	۸۲	۴۷	-۴۳٪	۴۸۳	۴۹۶	۳٪
اتوبوس	۱۳۹	۸۹	-۳۵٪	۵۶۰	۴۲۰	-۲۵٪
کامیونت، کامیون و کشنده	۳،۳۰۴	۴،۴۲۰	۳۴٪	۱۳،۱۲۴	۱۸،۸۴۷	۴۴٪
جمع کل انواع خودرو (دستگاه)	۱۰۱،۹۸۱	۱۰۸،۲۰۹	۶٪	۵۲۴،۲۵۶	۶۴۲،۹۳۰	۲۳٪